

Перший тур
ІХ Української олімпіади з лінгвістики
5 грудня 2021 р.

Розв'язки задач

Фестиваль мов *молодші класи*

Як і в Україні, у Білорусі більшість людей є двомовними, тож список лекцій Мінського фестивалю складають у двох варіантах: білоруською та російською. Помилка полягала в тому, що, хоча список білоруською й було впорядковано за абеткою, номери в цьому списку лишилися з відсортованого за абеткою російського варіанта (або можна вважати — так складено задачу — що українського):

№	Російською	Українською	Білоруською
1	Арабский	Арабська	Арабская
2	Беларусский (1)	Білоруська (1)	Беларуская (1)
3	Беларусский (2)	Білоруська (2)	Беларуская (2)
4	Гренландский	Гренландська	Грэнландская
5	Древневерхненемецкий	Давньовісхньонімецька	Старажытнаверхнянемецкая
6	Китайский	Китайська	Кітайская
7	Корейский	Корейська	Карэйская
8	Литовский	Литовська	Літоўская
9	Младшие руны	Молодші руни	Малодшыя руны
10	Норвежский	Норвезька	Нарвежская
11	Португальский	Португальська	Партугальская
12	Русские диалекты	Російські діалекти	Рускія дыялекты
13	Старобелорусский	Старобілоруська	Старабеларуская
14	Тибетский	Тибетська	Тыбецкая
15	Чешский	Чеська	Чэшская

Упорядкувавши таким самим чином мови першого Мінського фестивалю, дістанемо:

№	Російською	Українською	Білоруською
1	Арабский	Арабська	Арабская
2	Готский	Готська	Гоцкая
3	Древнегреческий	Давньогрецька	Старажытнагрэцкая
4	Иврит	Іврит	Іўрыт
5	Ирландский	Ірландська	Ірландская
6	Латынь	Латинська	Лацінская
7	Литовский	Литовська	Літоўская
8	Немецкий	Німецька	Нямецкая

№	Російською	Українською	Білоруською
9	Новогреческий	Новогрецька	Навагрэцкая
10	Норвежский	Норвезька	Нарвежская
11	Осетинский	Осетинська	Асецінская
12	Польский	Польська	Польская
13	Португальский	Португальська	Партугальская
14	Украинский	Українська	Українская
15	Японский	Японська	Японская

Відповіді:

- 1) Арабская
- 11) Асецінская
- 2) Гоцкая
- 5) Ірландская
- 4) Іўрыт
- 6) Лацінская
- 7) Літоўская
- 9) Навагрэцкая
- 10) Нарвежская
- 8) Нямецкая
- 13) Партугальская
- 12) Польская
- 3) Старажытнагрэцкая
- 14) Украінская
- 15) Японская

Крикська мова *молодші та старші класи*

Порядок слів у реченнях крикської мови:

підмет — ознака підмета (якщо є) — додаток — ознака додатка (якщо є) — присудок.

Прикметники — означення до підмета дістають суфікс **-at**, до додатка — **-an**.

Іменники	
cesse	миша
eco	олень
kaccv	тигр
pose	кіт
rakko	кінь
wakv	корова
wotko	єнот

Прикметники	
afvck-	щасливий
cutkos-	маленький
neh-	товстий
rakk-	великий

Дієслова	
celayes	торкатися
ohlikes	їхати (на)
pohes	чути

Відповіді до завдання 1:

- 5 **Wakv cesse celayes.**
Корова торкається миші.
- 6 **Wotko eco cutkosan ohlikes.**
Єнот їде на маленькому олені.

Відповіді до завдання 2:

- 7 Кінь торкається оленя.
Rakko eco celayes.
- 8 Великий кіт чує єнота.
Pose rakkat wotko pohes.
- 9 Товста миша їде на щасливому тигрі.
Cesse nehat kaccv afvckan ohlikes.

Іраку *молодші та старші класи*

Наголос падає:

- на передостанній склад, якщо він містить довгий голосний;
- інакше на останній склад, якщо в нього високий тон;
- інакше на перший склад.

Відповіді:

Слово	Значення
deeqw<u>ma</u>ayi	лезо
sok<u>o</u>ni	ринок
ti<u>q</u>tuusamoo	пацієнт
waa<u>q</u>oodu<u>u</u>samoo	лицемір
ama<u>a</u>qawá	натовп
marari<u>i</u>yaán	залізні ланцюги
slakeeme<u>e</u>sí	<i>вид рослин</i>

Слово	Значення
amane<u>e</u>gidé	іраку (народ)
muriya<u>a</u>n	<i>вид дерев</i>
amaxingai	краб
bukuku<u>á</u>y	нескінченна мряка
geetá<u>h</u>inodi	<i>вид рослин</i>
sidime<u>e</u>	гігант
o<u>o</u>hama	рукоятка

Марту-ванґка *молодші та старші класи*

Базові поняття та словотворчі суфікси:

Основа	Значення
jalyirr-	листя
jaminy-	похорон
jina-	нога
kalyu-	вода
kurnta-	сором
kuru-	око
marlpa-	супутник
ngarlpu-	гра (<i>розвага</i>)

Основа	Значення
ngurlu-	страх
nyupa-	чоловік <i>або</i> дружина
pukurl-	щастя
wangka-	мова
yini-	ім'я
yirrpirn-	зброя
yurltu-	порожнисте дерево

Суфікс	Значення
-karrayija	мешканець
-kurlu	з
-parni	без
-pinti	для

Завдання 1. Слова мови марту-ванґка закінчуються на голосний. Якщо останній звук основи приголосний, а дериваційний суфікс відсутній, слово дістає спеціальний суфікс **-pa**.

Відповіді до завдання 2:

Слово	Значення	Переклад
pukurlpa	<i>щастя</i>	щастя
kalyukarrayija	<i>мешканець води</i>	риба
ngarlpupinti	<i>для гри</i>	іграшка
ngurlu	<i>страх</i>	страх
kuru	<i>око</i>	око
yiniparni	<i>без імені</i>	безіменний
nyupakurlu	<i>із чоловіком або дружиною</i>	одружений
wangka	<i>мова</i>	мова

Зауважимо, що слово **wangka** — один із компонентів назви мови марту-ванґка.

Відповіді до завдання 3:

Поняття	Значення	Переклад
бідон	<i>для води</i>	kalyupinti
нога	<i>нога</i>	jina
сором	<i>сором</i>	kurnta
кільцехвостий варан	<i>мешканець порожнистого дерева</i>	yurltukarrayija
зброя	<i>зброя</i>	yirrpirnpa

Грузинська мова *старші класи*

Порядок слів у словосполученні такий самий, як і в українській: прикметник, далі іменник.

Відмінки у грузинській визначаються закінченнями слів, які своєю чергою залежать від частини мови, а також від останнього звука основи (нижче через *C* позначено довільний приголосний, через *V* — довільний голосний):

	Прикметник		Іменник		
	- <i>C</i>	- <i>V</i>	- <i>C</i>	- <i>a/-e</i>	- <i>o/-u</i>
ергатив ¹	-ma	∅	-ma	-m	
давальний	∅		-s		
родовий	-i		-is		-s
орудний			-it		-ti

У разі збігу на межі основи та закінчення двох голосних перший із цих голосних випадає.

Прикметники	
akhal-	новий
k'arg-	хороший
k'ashk'asha	яскравий
mdzime	важкий
mrgval-	круглий
mts'vane	зелений
parto	широкий
p'at'ara	маленький
shav-	чорний

Іменники	
bade-	сітка
dana-	ніж
k'lit'e-	замок
k'u-	черепашка
kva-	камінь
p'omidor-	помідор
pot'o-	знімок
saat-	годинник
sakhl-	будинок
uro-	молоток

Відповіді до завдання 1:

parto k'lit'es	широкому замку
p'at'ara sakhls	маленькому будинку
shavma pot'om	чорний знімок
akhali danit	новим ножем

shavi uros	чорного молотка
mrgvali p'omidorit	круглим помідором
k'argi badis	хорошої сітки
mrgval saats	круглому годиннику

¹ У задачі українському називному відмінку відповідає грузинський ергатив — це (спрощено) відмінок, у який ставлять підмет речення з перехідним дієсловом, тоді як підмет речення з неперехідним дієсловом передбачає інший відмінок.

Відповіді до завдання 2:

новому ножу	akhal danas
яскравий замок	k'ashk'asha k'lit'em
хороший помідор	k'argma p'omidorma

зеленою черепахою	mts'vane k'uti
важкого знімка	mdzime pot'os
чорним каменем	shavi kvit

Зауважимо, що для прикметника «новий» можна виділити як основу **akhal-** або **akhali**, а для іменника «помідор» — **p'omidor-**, **p'omidora-** або **p'omidore-**.

З умови видно, що прикметники та іменники закінчуються на приголосні та *a, e, o, u*, а от голосна *i* в кінці слова завжди виявляється частиною закінчення. З цього робимо висновок, що «новий» звучить як **akhal**, а переклад словосполучення «новому ножу» — **akhal danas**.

Природно припустити, що слово на позначення помідора відповідатиме своїм звучанням цьому ж слову в мовах сусідніх народів, зокрема в українській та російській, тому найбільш імовірним перекладом слова «помідор» є **p'omidor**, а «хороший помідор» слід, таким чином, перекласти як **k'argma p'omidorma**.